

לקט ידיעות מן המזרח התיכון

תעלת סואץ

גדולים שבעולם. היא מוקפת גדרתיל באורך של 17 מילין ובהחומיה מצויים 37 מילין של כבישים 20 מילין של מסילות-ברזל אשר כולם נבנו על-ידי הצבא הבריטי. מרבית החיילים שבאיזור התעלה מתגוררים באהלים בעלי רצפות בטון והמצוידים בחשמל ובמערכת-מים. מרובים גם קסרק-טיני-הקבע, תחנות-כוח, מיכלים לאגירת מים, מסילות-ברזל, מבדוקים, מועדונים, אצטדיונים ומגרשי-משחקים. כוח האדם התקין הדרוש להפעלת מתקנים עצומים אלה ולהחזקתם מונה כ-15000 חיילים, 5000 אנשי חיל-האוויר (רבים מהם — טכנאים מומחים), כ-10000 אנשי אפריקה המזרחית, וכ-5000 בני האי מאוריציוס (המועסקים כפועלים וכאנשי-יחידות-עבודה). בטרם פרוץ המחלוקת האנגלו-מצרית, שבעקבותיה באו התנגשויות קרב באיזור התעלה, העסיקו הבריטים גם כ-42,000 מצרים. את חיל-המצב שתואר כאן היו מגבירים מדי-פעם ע"י משלוח גייסות נוספים מבריטניה-רבת עוצמה או משטחים בריטיים אחרים. כיום שוה עצמתו המספרית של חיל המצב שבכל איזור המזרח התיכון לשתי דיביויות בריטיות, בקירוב — כולל יחידות מספר בקניה, הלוהמות נגד כנופיות הטרור של מאומאו ואת חיל-המצב שבקפריסין.

גורם להחלשת בריטניה

בסיס סואץ עצום זה הוא אשר מהווה את סלע המחלוקת בסכסוך הנוכחי, אולם אין סכסוך זה סובב על איזור התעלה

במשך עשרות בשנים נודעה לעמדות ולבסיסים של הבריטים שבאזור תעלת סואץ חשיבות משולשת. המתקנים שבאזור התעלה, על חיל המצב הכבד שלהם של רבבות חיילים ואויראים בריטיים, סיפקו: א. שליטה ופיקוח מבצעיים לגבי נתיב-מפתח ימי ובינלאומי; ב. מרכז-פיקודי ובסיס-מבצעי לכוחות הצבא וחיל-האוויר הבריטיים שבכל המזרח-התיכון ואפריקה הצפון-מזרחית; ג. אחד מגדולים והחשובים שבבסיסי האספקה הצבאיים בעולם.

מתקניו וציודו של הצבא הבריטי שבאיזור התעלה נאמדים על ידי שירותי המודיעין הבריטיים בלמעלה מ-500 מיליון לירות סטרלינג וערכם של מתקני חיל-האוויר המלכוד תי עוד מוסיף נופך על הסכום הנ"ל.

לאיזור התעלה בסיסי-קבע צבאיים במקומות הבאים: פאיד, שבה שוכנת מפקדת "כוחות הקרקעות של המזרח התיכון" ושהנה בבחינת צומת-עצבים מרכזי לגבי כל מערכת-ההגנה הבריטית של המזרח התיכון; מועסכר; תל אל-כביר, שהוא אחד ממצבורי-האספקה הגדולים ביותר בעולם; סואץ; וכן אסמעיליה, שהנה מפקדת "כוחות האוויר במזרח-התיכון", בפיקוד הגיאוגרפי הנרחב ביותר אשר לחיל-האוויר-המלכותי.

שדות תעופה למכביר

באיזור התעלה מצויים שטחי-אימונים מרובים וכתריסר שדות-תעופה, כולל שדה-התעופה שבפאיד, שהנו בסיסו של הלהק ה-205 של חיל-האוויר המלכותי הבריטי, ועליו מוטל התפקיד של הגנתו האווירית של האיזור, ושיתחום-האחריות הגיאוגרפי שלו משתרע על שטח הדומה בגדלו לזה של אירופה המערבית. שדות-האוויר האחרים הם באיסמעיליה, אברסוויר, דברסואר, שאלופה, כספרעט, ואבר שולטן. מרכז התחבורה שבאזור התעלה הריהו הגדול שבתחנות-מעבר-לים של חיל-האוויר הבריטי המלכותי. מרכז הפיקוח של התעבורה האווירית נושא באחריות של חיפוש-הצלה-אוויריים לגבי איזור הים-התיכון המזרחי, הסודאן ורצועת התעלה עצמה. מתקני חיל-האוויר המלכותי שבאיזור כוללים גם את יחידותיו של "רגימנט חיל-האוויר המלכותי", טייסות מטוסים קלים, "תחנות מוג'איר" וכן יחידות-גנידות לטיפול במטוסים ולבדק מטוסים. תל-אל-כביר, כאמור, היא אחת ממצבורי-האספקה היותר

לפי "נירירוק טיימס".

העשויים לשמש כתמורה מניחה-את-הדעת לסואץ מנקודת מבט גיאוגרפית ואסטרטגית.
בעקבות הפיגוע המוחלט — או אפילו החלקי — של איזור תעלת סואץ ע"י הבריטים ייוצר „חלל-ריק" נוסף מבחינת מציאות הכוח, בתוך מרחב אשר בולט כבר עתה בחוסר העוצמה הצבאית שבו.
מי ומה יבוא אז תחת הבריטים? במענה לשאלה זו תלוי אולי עתידו של המזרח התיכון.

מצרים בשטח העשיריה מכריזים על ייצורם „בע" תיד הקרוב, של כלים מכלים שונים לצרכי מלחמה, של תחמושת, ואביזרים. לפני ימים מעטים נתפרסמה אפילו הודעה שמצרים פותחת בייצור מטוסים אשר מהם יוספקו למדינות ערב האחרות. בינתיים אומרת ידיעת עתונות מקאהיר, מראשית יולי ש"ו, כי „ממשלת מצרים מעיינת בתכנית לפיה יעברו בתי-החרושת הצבאיים, הנמצאים עתה בפיקוחו של מיינסטריון המלחמה המצרי, להינהלתן של חברות-מניות" אשר „תהופכנה אותם לבתי-חרושת לייצור אזרחי. ועדה טכנית מונחת לעיון מעשי בענין זה." אכן סתירות תמוהות.

מצרים — ביקור משלחת בתורכיה בעניני חרושת צבאית

ביוני ש"ז ביקרה בתורכיה קבוצת קצינים צעירים ממצרים אשר עיקר התענינותה היתה בתחום מפעלי-התע"י שיה הצבאית הקיימת בתורכיה. במסיבה שנערכה עם שוב המשלחת, בהשתתפות ראשי-המטה של צבא-מצרים, קצינים ומהנדסי בתי-החרושת צבאיים. הרצה ראש מחלקת החרושת שבמיינסטריון המלחמה על הביקור בתורכיה וסקר את בתי-החרושת הצבאיים התורכיים. המרצה הסביר על בתי-חרושת השונים שבהם ביקר וכן על הנשק והציוד המיוצרים שם. על בתי-החרושת אלה נמנים בתי-החרושת לתעשיית פלדה, נחושת, תחמושת ותותחים, תחמושת נשק קל, חומרי נפץ וכדורים מסוגים שונים — וכן בתי חרושת למסכות-גז ושלדי מטוסים ומנועיהם. הברזל הגלמי מופק מהמכרות התורכיים וכן הפחם מאזור ג'ונגל דאג, שבקרבת הים השחור. הטכנאים התורכיים המשרתים עתה בבתי חרושת בתורכיה העלו לדברי המרצה את רמתם של בתי-החרושת בדיקנות ובביקאות.

לבסוף הביע המרצה את התקווה להידוק היחסים בין שתי הארצות וציין לשבח את דאגתם של אחמד האקי (שגריר מצרים בתורכיה), ושל הקימקאם מחמד שפיע (הנספח הצבאי בשגרירות המצרית באנקרה) למשלחת הצבאית המצרית שביקרה שם.

לאחר ההרצאה התנהל ויכוח בין המרצה והרמטכ"ל וכמה מהנוכחים.

בלבד. אם הבריטים יפנו כליל את איזור התעלה יהיה בכך משום ערעור — ויתכן אף ערעור קטלני — לכלל מעמדה של בריטניה במזרח התיכון. האמת ניתנת להאמר, כי קפרי-סין ועבר-הירדן אמנם יש בהן כדי לספק שטחי הליפין אפשריים לבסיסים, ועדיין מצויים שדות תעופה ומתקנים בריטיים בעיראק ובעדן. אולם כיום אין עוד בידי בריטניה האמצעים הדרושים כדי לכונן תחליף למתקנים העצומים של אזור התעלה וגם אין זה אפשרי עוד למצוא מקומות

מצרים — מסעי הצי בימי-התיכון ובימי-האגאי עתונות מצרים ולבנון הביאה ידיעה על מסעה של שייטת מצרית, בת ג' אניות (המכונות שלושתן „ספינות-משחית", סיוג' שהנו מפוקפק למדי), והן: „אבריקיר", „רשיד" ו„דאמיאט". השייטת הגיעה תחילה לבנגזי שבלוב, ואח"כ לבירות שבלבנון — לביקור וקבלת-פנים רשמית וכן ללטיקה שבסוריה. המשך מסעה — ביקור בכרתים (במפרץ סודא), ואף ברודוס — בשלהי יוני וראשית יולי. אכן, אין זה ביקור ראשון של אניות-צי מצריות במימי יון. הנודע שבכולם — במסגרת תולדותיה של יון החדשה — היה ביקור הצי המצרי של מוחמד-עלי, שבא לתמוך בשלי-טונו הצבאי-העריץ של השולטן בחצי-האי מוראח (פלופונס). או, בשנת 1827, במערכת הציים שלידי נאבאריונו, הוכה הצי המצרי „שוק-על-ירך" ע"י השייטת המשולבת, הבריטית-הצרפתית-רוסית, והושמד כמעט כולו. בימינו אלה, כמובן, אין אלה אלא פומפוניעבר בלבד; והמסע המצרי רי מכוון בודאי, לרכישת נסיון.

מצרים — חיול יתומים לצי

צי מצרים מנסה להרחיב את הבסיס של „חומר-אדם" מתאים לשירות באניותיו. דרכיו להשגת מטרה זו הן אר-פיניות למדי — למדינה, לאוכלוסיה, לסדריה ומושגיה. ספינת-הלימוד של בית-הספר הימי שבאלכסנדריה, „ראס" אל-ת'ין", פרסמה מודעה על קבלת „הניכים יתמום עניים" לשנת הלימודים הקרובה. בית הספר הנ"ל הנו פנימיה, שאין נהוג בה שכר לימוד או חזוקה. תכלית בית-הספר — להכשיר הניכים יתומים-עניים כמלחים אשר ישמשו בא-ניות צי-המלחמה או בספינות-סוחר מצריות. כמועמד-בכוח נחשב יתום מאחד ההורים או משניהם, עני, בן 14 עד 16 שנה. מובטח מתן זכות-קדימה לאלה אשר סיימו את בית-הספר העממי או לפחות למדו בו אף אם נכשלו אח"כ בבחינות. נראה שאין משפחה מצרית, כל זמן שלא נפגעה על ידי אסון, מוכנה לחשוב על כך שאחד מבניה יהיה מלח; מכל מקום — אותן משפחות אשר בניהן למדו בבית-ספר עממי לפחות.

מצרים — החרושת הצבאית — לאן?

מידי פעם מתפרסמות ידיעות על תכונתה הצבאית של

בדומה לממשלה אחרת בעבר (זו של מוטוליני...) הונהגה אף בקבינט המצרי של נגיב חובת התארגנות צבאית החלה על כל המינסטרים (הגם שניתן לשער שקציני הצבא שנתרבו עתה בין המינסטרים, פטורים הימנה). האימוץ מבוצע בהדרגת סמלי הצבא המצרי. בתמונות: המינסטרים באימוני רובה. בתמונה מימין: הסמל המדריך אומר כי „זהו רובה הסלילים, הנקרא רובה סלילים כיון שבקנהו ישנם סלילים“.

עבר הירדן — תכונה להכשרת „משמר הלאומי“

עתונות עבה“ מודיעה כי בראשית יוני סירר המלך חוסין (בלוית הגנ' גלאב, מפקדו של ה„לגיון הערבי“) את מחנה האימונים של ה„משמר הלאומי“ שב„פלשתינה הער“ בית“ בשאתו את דברו בפני קציני המחנה, הדגיש המלך חוסין את החשיבות שבהכשרת חיילי המשמר — „להגנה על גבולות עבר-הירדן“. אכן זה אלא אחד הגילויים למאמץ הכללי הנראה בזמן האחרון לספח את עצמתו של ה„משמר האומי“ ולהעלות את מעמדו.

***

עבר הירדן — תכנית לטיפול הקשר עם עקבה

כלשון הודעתו של פאווי מולכי, ראש ממשלת עבר-הירדן (שנמסרה ע"י „סוכנות הידיעות הערבית“) — „הורה המלך חוסין את ממשלת הירדן להקצות מיד סכומים מס' פיקים לצורך בנית שתי דרכי-עורק אל עקבה“. דרך אחת תסלל, לפי הידיעה הנ"ל, בין מען לעקבה ואילו השניה תתחיל בקצהו הדרומי של ים המלח ותעבור לאורכו של ואדי ערבה (במקביל לדרך-הנגב הראשית של מדינת ישראל).

במשך השנים האחרונות כבר הושמעו הודעות אחדות על סלילת „דרכי-עורק“ ו„דרכים-אסטרטגיות“.

***

עבר הירדן — פקודי ציבור לאימוץ צבאי

העתון „אלדפאע“ (המופיע בעיר העתיקה בירושלים) פרסם בסוף יוני ש"ו את הידיעה כי אנשי משטרה, שמוגו

לכך ע"י מפקדת צבא עבר-הירדן, החלו מבקרים במשרדים השונים — הן של מחלקות הממשלה השונות והן של העיר ריות — ברבות-עמון ובערים אחרות, לשם רישום העובדים הפקידים. תכליתו של רישום זה, לדברי העתון, לשמש שלב-מכין לאימונים של העובדים הנ"ל, והעמדתם אח"כ לרשותו של ה„משמר הלאומי“ הירדני, בהתאם להכנות הנערכות לקראת כך.

עיראק — לאימוץ התלמידים

נראה שעיראק מתכוננת לצאת בעקבותיהן של סוריה והלבנון, אשר מזה כמה שנים מודיעות על מתן אימונים צבאיים לתלמידי בתי-ה"ס התיכוניים. אלא שהתכנית העיראקית — המובטחת הנה נרחבת ביותר. בחודש אפריל הודיע מיניסטר ההגנה גורי סעיד, כי חמשת אלפים תלמידי בתי-הספר התיכוניים בעיראק יעסקו במשך חודשיים באי-מון צבאי, בתקופת פגרת הקיץ שלהם.

עיראק — מטוסי תובלה לחיל-האוויר

לפי ידיעות מקפריסין עבר שם (בחודש אפריל), בדרכו מבריטניה לעיראק, הראשון מבין חמשת מטוסי התובלה אשר נמכרו לא מומן לחיל-האוויר העיראקי. כדברי הכתבה (ב„ירושלים פוסט“) „אין זה, אלא חלק בתכנית הכללית לצידוד-מחדש במטוסים בריטיים של חיל-האוויר העיראקי“. כידוע, מהנה אירת התובלה חלק הכרחי בכל כוח אוירי חדיש ומטופח; וביחוד כשהמדובר הוא בהתקנת בסיסי אויר קדמיים הרחק מארץ האב.

מחירו של כ"א מחמשת מטוסי התובלה „בריטטול“ הנו 84.000 לירות שטרלינג.